

Folkekirkens Nødhjælps jubilæumssang har potentiale til at blive sunget mange år frem

Kristeligt Dagblad

Af Morten Skovsted

21.02.22

Allerede søndagen efter, at Folkekirkens Nødhjælp havde præsenteret deres nye jubilæumssang ved en festgudstjeneste i Københavns Domkirke, søndag den 6. marts, var den på salmetavlerne i mange af landets kirke, således også min egen. Det er der især tre grunde til:

1. Teksten er gribende smuk.
2. Melodien er et hit.
3. Timingen kunne ikke være bedre. Eller rettere: dårligere. For salmen handler om håb og om at gøre håb til handling, og har vi nogensinde haft brug for begge dele, så er det i disse uger, hvor krigen er brudt ud på europæisk jord.

Folkekirkens Nødhjælp har besluttet sig for at give en stor del af årets indsamlede midler til ofrene for krigen i Ukraine, og det var nok medvirkende til et rekordresultat for årets indsamling. Men nødhjælpsarbejdet vil strække sig ud over den netop overståede indsamling, og det kan den blandt andet gøre ved, at vi synger jubilæumssalmen igen og igen for derved at give ord og tone til det håb, der skal forkyndes og formidles. Folkekirkens Nødhjælp havde udskrevet en konkurrence om en jubilæumssang, men de fik endnu mere end det: De fik både en sang og en salme, eller som juryen betegner den i deres motivation: en verdensvendt salme. Det er en ganske rammende beskrivelse.

Salmen tager afsæt i det håbsbegreb, der ofte kan ende med at blive en lidt luftig affære. Der indledes med et udtalt spørgsmål: "Hvad er håb?", og resten af salmen besvarer dette spørgsmål. Det antydes i det første vers, at håbet måske "bare" er en "længsel, en stemning, en drøm", men allerede i slutningen af samme vers angives salmens svar og retning med det gentagne omkvæd, der peger på en række konkrete udtryk for håb her og der:

"Men bedst som du tænker der ingenting er / så findes det / håbet / så findes det dér".

I vers to findes håbet på alterbordet, hvor det får skikkelse i alterlysene, der står der med en "sitrende glød". Det findes også "på bordet / hvor vi deler det daglige brød",

og dermed bevæger vi os ud af kirken, ud i de små hjem og måltidsfællesskaberne der, dog stadig med en tråd til alterbordet, hvor vi jo samles om det himmelske brød.

I sangens tredje vers findes det poetiske højdepunkt, når det lyder om håbet:

”det skinner i mørket, vil gribes / og blive til hjælp der når frem / til steder hvor mennesker håber / at nogen vil håbe for dem”.

Dels henvises der elegant til Johannesevangeliets prolog i kapitel 1, vers 1-5, hvor der står, at lyset ikke blev grebet af mørket. Lyset skal gribes, dog ikke af mørket, men af hænder, der griber det og giver det videre ved at håbe for andre. På den måde bliver vi "Ordets gørere og ikke blot dets hørere", som Jakob skriver i sit første brev. Lyset er sat i verden *for at* skinne, og det skinner smukt, når det bliver til hjælp, der når frem.

I det følgende, fjerde vers bliver håbet til meget konkret handling, når der rejses huse, bygges broer, og når marker grønnes igen, mens skove atter begynder at gro. Det er krigsbilleder, ødelæggelser og ruiner, der genrejses og bliver til nyt liv og nyt håb. Det er nødhjælpens inderste væsen, der åbenbares her.

I det sidste vers bliver det tydeligt, at dette er en salme og ikke "bare" en sang, for det håb vi har (det levende håb, vi er genfødt til), handler ikke kun om evigt liv, men også om at vi netop kan håbe for hinanden og gøre håbet til handling. Håbet er kommet fra Gud som "en længsel i solmørke hjerter / mod handling og tale og sang". Og med det håb, også om handling, kan vi i det sidste vers synge, at håbet ikke blot findes "der", altså derude, men også her, lige midt i den syngende menighed:

”og bedst som du tænker der ingenting er / så synger det / håbet/ så synger det her”.

Med den afslutning lander salmen i det syngende nu, sådan at håb og handling både skal være derude, men begynder lige her. I og mellem os hver især. Teksten er således formfuldendt komponeret, som Smedegaard Andersens tekster ofte er det, og den balancerer fornemt mellem det indre og det ydre, mellem overbevisning og tvivl samt mellem Guds og vores ansvar.

Til teksten har Mads Granum lavet en smuk og sangbar melodi, der er bølgende bevægelig, men rytmisk enkel, så vi kan føres trygt i havn via to lange, vægtige toner på hå-bet. Salmen kan høres indsunget af Anette Heick på Folkekirkens Nødhjælps hjemmeside, hvor man kan læse mere om salmen. Salmen findes også på salmer.dk

I disse uger er salmen smerteligt aktuel, og vi må nok erkende, at den også vil være det fremover. Når håbsløsheden truer, vil det dog altid være en trøst at kunne samles om håbet og synge om det. Også så vi derved kan gøre håbet til handling.

I kolumnen "Sang&salmer" skriver sognepræst og historiker Morten Skovsted løbende om udviklingen inden for musik og sang i kirken.